

Territori i Administració

Bartomeu Barceló i Pons
Universitat de les Illes Balears

El doctor Barceló va dir que no volia abusar de la confiança que li havia demostrat l'organització de les Jornades ni de la paciència dels qui assistien a aquell acte, i que, per tant, seria beu i es limitaria a fer unes reflexions en veu alta, reflexions que moltes vegades s'havia fet sobre la relació entre l'Administració i el territori. L'origen d'aquesta reflexió està, simplement i centrant-se en el cas de les Illes Balears, on resideix, en l'estimació de la viabilitat de l'espai regional en funció de la variabilitat humana de les distàncies.

És clar que, des del punt de vista físic, d'un lloc a un altre lloc hi ha, evidentment, el mateix nombre de quilòmetres que hi havia fa cents i milers d'anys. Tanmateix, el progrés de les tecnologies del transport i de tota mena de comunicacions, sobretot els darrers anys, fa que el món, l'espai, des d'un punt de vista humà —és a dir, si es mesura el temps que es recorre en una unitat de temps, i els preus dels transports i la facilitat de la transmissió de les idees— s'hagi fet més de deu vegades més petit, i això vol dir que el món cada vegada es fa més petit. Aleshores, lògicament, d'un espai viscut des d'un punt de vista administratiu i en unes circumstàncies definides —per exemple, la divisió provincial de 1833— es passa a la constatació que en el món mediterrani aquella divisió i aquella visió ja no són adequades a les circumstàncies i a les facilitats dels transports i les comunicacions d'ara, a l'estructura d'una societat i d'una economia per a les quals el suport espacial ja és molt menys important.

Ara es produeix —i es posa aquest cas com a exemple— un fenomen interessant: el procés dels sistemes de telecomunicacions permet que les grans centrals de les empreses multinacionals que han estat sempre en uns llocs determinats, amb unes condicions climàtiques no gaire agradables des del punt de vista de la satisfacció personal, es puguin traslladar a llocs més agradables. És per això que determinades empre-

ses o centrals directives de certes empreses que estan localitzades o bé a Holanda o bé a Alemanya, per exemple, en aquests moments estiguin pensant seriosament traslladar-se a països mediterranis, perquè els alts executius puguin gaudir de condicions climàtiques més favorables.

Això vol dir que l'espai, o el territori, hauria de tenir, sobretot des del punt de vista de la divisió administrativa, una flexibilitat. Qui fins ara ha demostrat una capacitat més gran de flexibilitat ha estat l'església, la qual ha adaptat el sistema de divisió administrativa a les necessitats que es produïen com a conseqüència del creixement general de la població, o del creixement d'unes determinades ciutats o d'un espai rural concret. L'església s'ha preocupat d'adaptar el sistema territorial, adequant-lo cada moment a les necessitats de la seva «clientela», per dir-ho d'alguna manera.

En canvi, potser l'administració civil, l'Administració de l'Estat, s'ha mostrat més rígida i ha tingut menys en compte la realitat —per exemple, la divisió comarcal de Catalunya— en un temps en què, tal com he dit, la variable territorial s'ha capgirat i té una nova importància.

En aquestes condicions, per tant, la temàtica de què tractem aquests dies té un enorme interès per als polítics, per als economistes i principalment per als geògrafs. Les exposicions que s'han fet en les sessions anteriors han aportat una informació interessant des del punt de vista històric i polític real. Ara, en aquesta sessió es parlarà del territori i de l'Administració i així ens acostem cada vegada més al tema potser més important i més conflictiu d'aquestes Jornades. Així doncs, no m'estendré més, perquè ja he abusat massa de la vostra atenció, i de seguida us llegiré els papers que ens ha enviat el professor Zoido, de Sevilla, que per motius diversos no ha pogut arribar a Barcelona (*Resum*).